

ПРИРОДА-НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне
угіддя міжнародного значення
(Рамсарська конвенція)Озеро Синевир - одне із семи
природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Липень, 2023 р.

№ 7 (351)

З ДНЕМ ПРАЦІВНИКІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ

Дорогі колеги!

З нагоди відзначення професійного свята - Дня працівників природно-заповідної справи, хочу висловити ширі привітання і подяку кожному, хто з самовідданістю та ентузіазмом присвячує свою роботу для збереження та охорони нашої прекрасної природи.

Висловлюю ширу вдячність та передаю найщиріші привітання кожному з вас! Ви — віддані, натхненні захисники нашої природи, які щоденно турбуються про збереження унікальних екосистем та розмаїття мальовничої природи нашого парку.

Кожен з вас, вносить вагомий внесок у примноження природних багатств та його біорізноманіття. Ваша мудрість та наполеглива праця дозволяють нам насолоджуватись величністю природних краєвидів, зберігати рідкісні види рослинного і тваринного світу та піклуватись про незабутню спадщину екосистеми, яку ми маємо.

Ви є голосом природи, її найближчими союзниками та вірними захисниками. Ви втілюєте ідеал рівноваги між дикою природою та людиною, показуючи всім приклад гармонійного співіснування. Ваше прагнення до збереження дивовижної краси і надзвичайної багатоманітності природи заслуговує на повагу та вдячність.

Нехай ваша щодення праця завжди досягає позитивних зрушень у справі збереження цінностей природи та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду, а успіхи нестимуть гордість за рідний край та збереження його спадщини.

Микола ДЕРБАК,
директор НПП «Синевир»

Вітання Національному природному парку "Синевир"

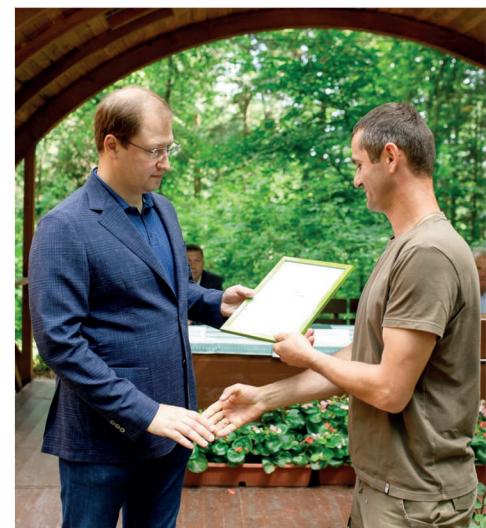
З великим задоволенням та глибокою вдячністю я сьогодні стою перед вами, щоб вручити особливі подяки як від Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, Руслана Стрільця, з нагоди Дня працівників природно-заповідної справи.

Національний природний парк "Синевир" є незамінною перлиною нашої країни, де кожен куточок наповнений неповторною красою та різноманітністю природи. Ваша величезна праця та здібності внесли вагомий внесок у збереження цього унікального дива природи, дозволяючи насолоджуватися його чарівністю тепер і для майбутніх поколінь.

Ваше покликання - це не просто

ними ресурсами - надзвичайно важлива для збереження балансу в природному світі. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України віддає належне визнання вашому здібному та пристрасному підходу до роботи. Ви проявляєте непохитну віру в майбутнє природних заповідників, створюючи інноваційні програми та співпрацюючи з місцевими спільнотами для заалучення громадськості до охорони та усвідомлення важливості цінностей нашої природи. Ваші досягнення надихають нас усіх.

Самовіддана праця, величезний талант і безмежний ентузіазм, які ви вкладаєте в свою роботу, є

пристрасті, які ви демонструєте у своїй повсякденній діяльності.

робота, а місія, що потребує великої відданості, професіоналізму та любові до природи. Кожного дня видемонструєте неймовірну експертизу, співпрацюючи з багатим біорізноманіттям та різноманітними екосистемами, щоб забезпечити їх довгострокове існування. Ваша робота по вивченю, охороні та ефективному управлінню природ-

справжнім скарбом для України. Ви стоите на передовій зусиль збереження нашої природи і формування неоціненого.

Вручаючи вам подяку від Прем'єр-міністра України Дениса Шмигая та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, я хочу віддати належне відзначення вашому таланту, наполегливості та

Ваша праця є великою подякою для природи, і ваш внесок неоцінений. Переконаний, ваш високий професіоналізм та

сумлінна праця, моральна відповідальність перед суспільством сприятимуть рациональному природокористуванню та сталому розвитку України.

Власкор.

Вітаємо бухгалтерів із професійним святом!

Бути бухгалтером нелегко, бо ця професія вимагає великої відповідальності та професіоналізму. Тому це свято – день визнання поваги, значущості та важливості роботи КОЖНОГО окремого бухгалтера!

З нагоди свята хочемо Вам побажати квітучого здоров'я, невичерпної життєвої енергії, легкості у вирішенні будь-яких питань чи завдань, насолоди від життя, особистого щастя та благополуччя! Бажаємо працювати із запалом в серці і за хороші гроші!

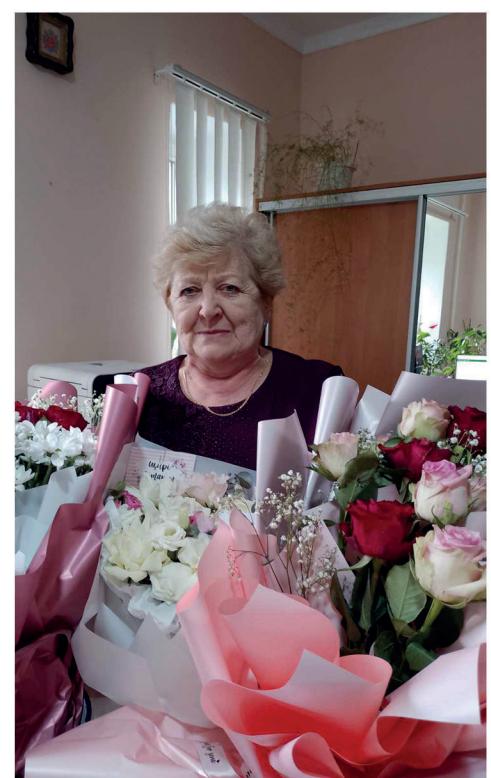
Нехай праця приносить неймовірне задоволення і матеріальні блага. Нехай розрахунки будуть правильними, а доходи перевищують витрати! Бажаємо жити в гармонії та в балансі! Позитиву вам, мудрості та мирного неба над головою!

А ще хочемо в цей день згадати і про нашу Лідію Андріївну Суботу. Дорога Лідія Андріївна, прийміть ширі вітання та слова вдячності за вашу сумлінну, багаторічну клопотку працю!

Нехай ваш високий професіоналізм, досвід та знання й надалі допомагають з гідністю виконувати свій почесний обов'язок, плідно працювати на благо розвитку та процвітання НПП «Синевир». Бажаємо, щоб ваша праця не здавалася одноманітною і нудною, щоб ви з легкістю виконували поставлені завдання і досягали найвищих результатів.

Милі наші бухгалтери! Нехай постійний приріст прибутку стосується не тільки нашого НПП «Синевир», а й вашого особистого гаманця. А щасливих моментів у ваших долях нехай буде рівно стільки, скільки цифр ви перерахували за все своє життя!

**Бухгалтер – професія справді важлива,
Життя НПП «Синевир» без вас – неможливе.
Витрати, прибутки, зарплата,
аванси,
Звіти квартальні, підбиті
баланси...
Бухгалтерам шана та низький
уклін!
Ви справи вирішуєте з різних
сторін!
На вас хай рівняється ціла
держава,
І весь колектив хай вигукує:
«Браво!»**

Шановні бухгалтери! Від імені НПП «Синевир» прийміть ширу вдячність за щоденну сумлінну працю і вірність професійному обов'язку. Бажаємо вам і вашим родинам міцного здоров'я, щастя, благополуччя, невичерпних сил та наснаги.

**Мар'яна ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу
екологіко-освітньої роботи**

У НПП «Синевир» пройшли урочистості

З нагоди Дня працівників природно-заповідної справи у нацпарку відбулися урочисті збори співробітників установи. Під час зустрічі, у форматі онлайн-режimu, працівників шанованої професії зі святом привітали Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України - Руслан Стрілець, його заступник - Олександр Краснолуцький та заступник директора Департаменту природно-заповідного фонду та земельних ресурсів Сергій Матвеєв.

Очільник Міністерства Руслан Олександрович, вітаючи наголосив, що День працівників природно-заповідної справи - свято всіх, хто прагне зберегти природу і присвячує цій справі своє життя, це свято небайдужих та дбайливих людей.

Працівниками цієї професії, здійснено величезну роботу у сфері охорони природи - створено систему,

України! Побажав плідної праці та найшвидшої перемоги ЗСУ над окупантами.

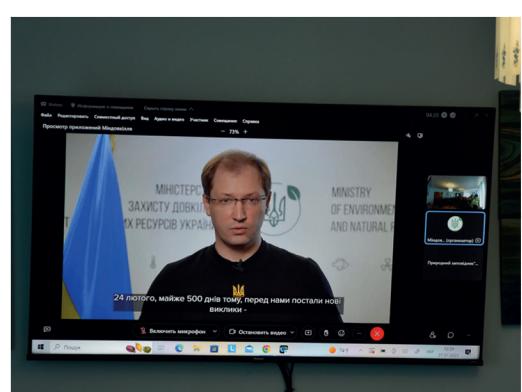
У ході онлайн-зустрічі, директор парку Микола Дербак, широко подякував всьому керівництву Міністерства за теплі привітання і на разі також адресував їм вітальні слова. Побажав усім плідної співпраці, місія якої спрямована на збереження національної спадщини, а праця кожного – оберігати скарби дикої природи, залишаючи їх для майбутніх поколінь.

Також Микола Юрійович привітав колег з професійним святом, подякував усім за сумлінну працю, професіоналізм, значний особистий

природного середовища. Нагородив колективи підпорядкованих установ і працівників НПП «Синевир» подяками та цінними подарунками.

**Микола КУРУЦ,
начальник відділу
екологіко-освітньої роботи
НПП «Синевир»**

що зберігає найцінніші та найчарівніші природні куточки кожного регіону, невід'ємної частини природно-заповідного фонду всієї

ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

День відкритих дверей у Національному природному парку «Синевир» став заходом, який мав на меті привернути увагу громадськості до природних багатств парку, а також надати можливість відвідувачам побачити і оцінити його унікальність і значення. Це особлива подія, що зазвичай проводиться один раз на рік і присвячена **Дню працівників природно-заповідної справи** і дозволяє відкрити парк для широкого загалу.

Організатори Дня відкритих дверей в парку приділили особливу увагу підготовці програми та заходів, які надали відвідувачам можливість насолодитися природою та дізнатися більше про її охорону.

Програма включала безкоштовні відвідування туристичних об'єктів та екскурсій з гідами, презентації про різноманіття тваринного та рослинного світу, бесіди про збереження природних ресурсів, демонстрації екологічних проектів та ін.

Працівники парку також намагалися залучити до участі в заході широкий загал місцевих жителів, органи місцевого самоврядування, громадські організації, щоб привернути увагу до важливості збереження природи.

Програму запланованих заходів до **ДНЯ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ** дивіться на нашому офіційному сайті або на сторінці у Facebook.

Власкор.

Обмін досвідом – нові можливості до співпраці

Нещодавно Директор НПП «Синевир» Микола Дербак, разом із колегами природних парків та заповідників України з робочим візитом відвідали ландшафтний парк "Пуща Ромінська", що знаходитьться на території дружньої нам країни – Польщі. Візит відбувся у рамках обміну досвідом по співпраці з природними парками та став важливим кроком на шляху до збереження й сталого використання багатства природи обох країн.

У процесі зустрічі, представники обох сторін взаємно ділилися інформацією про свої досягнення, здобутки й проблеми, що допомагало зрозуміти особливості кожної території та виявити нові шляхи для збереження природи.

Адже не секрет, що обидві країни мають унікальні природні ресурси та природні парки, які притягають увагу як місцевих жителів так і туристів з усього світу. Співпраця між парками може допомогти в обміні знаннями про кращі практики управління та догляду за природо-

цього мальовничого місця. Він страви Закарпаття були представдізвався про важливість збереження лені в широкому асортименті. Це екосистем та заходи, які вживаються для збереження природного багатства цього гірського краю.

Далі, гість вирушив на екскурсію по живописних місцях парку, де під супроводом досвідчених працівників парку отримав обмін знаннями про кращі практики управління та догляду за природо-

Впевнені, що робочий візит Яроміра Краєвського, фахівцям нашого парку приніс плідні результати: обмін досвідом, нові знання та можливості для майбутньої співпраці. Це сприятиме подальшому збереженню та розвитку природної та культурної спадщини обох країн, а також збільшенню свідомості про важливість охорони навколошнього середовища в цілому.

Напередодні від'їзу до Польщі, гість щиро подякував дирекції нацпарку за запрошення та надану можливість побачити живописні пейзажі та багатообразність природи України. «Мій візит до Національного природного парку «Синевир» став незабутнім досвідом, який підтверджує нашу спільну місію збереження, відновлення та захисту природи. Відчуваю, що ця зустріч ще більш зблизила наші парки та сприятиме подальшому розвитку дружніх відносин між нашими парками, а також розвитку та реалізації спільних проектів майбутньому» - наголосив Яромір Краєвський.

Загалом, обмін досвідом по співпраці з природними парками України та Польщі є вигідним для обох сторін, адже він допомагає об'єднати зусилля для збереження природних багатств, сприяти зміцненню дружніх міжнародних зв'язків між двома країнами, зміцнює екологічну свідомість суспільства,

ними ресурсами, а також - стимулом охоронної установи, велиki гірські для розвитку спільних проектів та простори лісу, туристично-привабініціатив у сфері природоохоронної лінії місця, відкриваючи перед собою усю чарівність дикої природи.

Під час перебування у польських Важливим моментом відвідин колег, українська делегація з великим парку було стати свідком життя задоволенням запросила друзів відвідів лісових мешканців, а саме – чути дати чарівні природні парки України, спів рідкісних видів птахів, щоб поділитися з ними незабутнім побаченням здичавілих тварин, досвідом та показати усю красу таких як ведмеді, олені, косулі, та наших парків.

Однією з перших таких природо-

охранних установ став Національний природний парк «Синевир». Також, директор дружнього нам парку, мав змогу взяти участь у Саме сюди з робочим візитом завітав робочих зустрічах, під час яких представник Польщі, Голдапського обмінювався досвідом з повіту – директор ландшафтного парку українськими колегами. Одним з "Пуща Ромінська" Яромір Краєвський.

Відвідавши нацпарк, гість отримав ління національними парками та унікальну можливість зануритися в збережений відтворення рідкісних диких лісів та озер, дослідити видів флори і фауни. Він дізнався багатство та різноманіття природи на про труднощі та досягнення, з цих теренах, побачити красоту краєвидів якими стикаються українські карпатських гір, які відзначаються екології та природознавці, і зміг величними лісами, річками та дикою поділитися власним досвідом управління польським ландшафт-

Перше місце, яке відвідав гість, ним парком. Було захоплююче відвідування Після напружених днів інформаційного візит-центрі національного парку. Там директор Микола Дербак представив детальний огляд українські колеги зустрілися на історії та природних особливостей останньому обіді, де національні

сприяє розвитку сталого екотуризму, що є важливим чинником в збалансованому розвитку регіонів.

Микола КУРУЦ,
начальник відділу
еколого-освітньої роботи

Загубившись в лісі - не панікуй!

Наши Карпати часто називають «лагідними горами». Проте, потрібно завжди пам'ятати, що гори - це відмінний від рівнини рельєф, складна екосистема, мінливі природно-кліматичні умови. Будь-який похід в гори це дуже відповідально. Гори не люблять, коли з ними жартують і легковажать. Тому безпека й уважність – перш за все.

Якщо ти все ж загубився у лісі, без паніки!

1. Зателефонуй батькам чи друзям та повідом, що заблукав. Однак телефонувати безліч разів не потрібно — бережи заряд телефону. За ним тебе легше буде знайти пошуковій групі.

2. Якщо мобільний телефон розряжився, не бійся. Страх та паніка можуть тільки погіршити становище. Краще заспокоїся і прислухайся до навколишніх звуків. Звук трактора на найближчому полі, шум залізниці або машин сусідньої траси допоможуть тобі вийти з лісу. Якщо характерних звуків не чути, залишайся на місці.

3. Зверни увагу на природні орієнтири. Мурашник зазвичай розташовується з південного боку, а мох росте з північного боку дерева. Своєрідним компасом служать і ягоди. З північного боку ягоди зелені, з південного — більш стиглі. Визначити сторони світу можна й за сонцем.

Якщо ніч застала у лісі, не варто впадати у відчай, у темну пору доби орієнтуватися в лісі можна за Полярною зіркою, яка завжди вказує на Північ.

4. Вивести з лісу може і стежка. Однак не всі стежки протоптані людьми. Вони можуть бути створені тваринами. Тому, якщо ти пройшов лісовою стежкою кілька десятків метрів і не побачив жодного об'єкту цивілізації, краще повернутися назад тим же шляхом.

5. Дорослим, що заблукали у лісі, рятувальники рекомендують рухатися вздовж доріжок, триматися лісових стежок, уникати завалів.

6. Якщо чуєш лемент, шурхіт, крики — стукай палицею по дереву, кричи, свисти. Відгукуйся обов'язково!

7. Чекай допомоги і не бійся — заблукати може кожен.

Саме тому не рекомендуємо замовляти випадкових гідів, чи ще гірше йти самому навмання, а йти в складі збірної групи туристів із неодноразово перевіреними екскурсоводами та інструкторами у підібраних пішохідні мандрівки по горах, які користуються популярністю в туристів.

Перед походом зважуйте свої можливості й сили. У горах складний рельєф, різка зміна висоти, тиску, температури повітря. Все це треба враховувати! Так менше буде роботи у наших рятувальників і у вас залишиться хороші враження від походу! Бережіть себе!

Федір Матічин,
начальник відділу рекреації

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Мар'яна Печкан
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевір»

Адреса:
с. Синевір, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua

За точність наведених фактів відповідальність несе автори матеріалів.
Листування з читачами – тільки на сторінках
газети.

Тираж 500 прим.
Зам.

Номер віддруковано у НПП «Синевір»
90041

ФОТОФАКТ

Бджола-тесляр – найбільша бджола фауни НПП «Синевір».

На фото: Бджола-тесляр фіолетова (*Xylocopa violacea*) - одиночна

комаха. Це одна з найбільших бджіл Європи. Середземноморсько-азіатський вид. Своєю назвою «тесляр» комаха завдячує власному способу життя, а зокрема – способу побудови гнізд. За допомогою потужних щелеп бджола вигризає тунелі в деревині, влаштовуючи там гніздування.

Будь-кому, хто тільки цікавиться походженням тваринного світу на землі, відомо, що бджола-тесляр є одними з найдавніших комах нашої планети. Вчені датують їхню появу задовго до появи людини – 60-80 млн. років тому. А наприкінці ХХ століття в одній із шахт на півночі Бірми (М'янма) було виявлено доісторичну комаху цього виду, яка застигла в краплі бурштину. І цій знахідці – подумати тільки! – Близько 100 млн. років.

Сmak меду був знайомий ще первісній людині. Поряд із полюванням древні люди займалися і здобиччю меду диких бджіл. Звичайно, мед становив незначну частину раціону наших далікіх предків, проте він був єдиним джерелом природного цукру, відомим на той час.

Поява медоносних бджіл нерозривно пов'язана з появою на

рослин. Перебачається, що першими запилювачами були жуки – комахи, ще давніші, ніж бджоли. Оскільки перші рослини ще не виділяли нектар, жуки поїдали їхній пилок. З появою нектару еволюційний процес комах прийшов до стадії появи хоботка, потім – для його подовження та появи медового зобика – ємності для всмоктування нектару.

Тоді ж з'явилися вищі перетинчастокрилі – найдавніші предки сучасних медоносних бджіл. Вони роїлися, поступово освоювали дедалі нові території. У них виробився інстинкт – повернатися для запилення до квітів того самого виду, і це мало дуже велике значення для еволюції квіткових рослин. За такий тривалий термін існування виникло безліч різновидів бджіл, і в даний час вчені піддали систематизації вже понад 20 тисяч видів цих комах. Одним із найбільших представників сімейства медоносних бджіл є ксилокопа.

Імаго та личинки харчуються нектаром та пилком і дає одне покоління на рік. Фіолетова бджола-тесляр не агресивна і нападає тільки за крайньої необхідності. Отрута малотоксична. Є важливим запилювачем орхідних рослин та шавлії.

Опис

Тіло масивне, опушене; голова дуже велика, потужні крила. Політ швидкий та досить шумний. Ноги густо опушенні. Самки відрізняються від самців не тільки розмірами, але ще деякими параметрами. Так, наприклад, жіночі особини, на відміну від чоловічих, мають жало, більш довгі вусики зrudими вкрапленнями, на задніх лапках у них проглядаються зубчики, що виступають, а колір ворсинок, що покривають тіло, виключно темно-фіолетовий, тоді як у самців він може бути з коричневим відтінком. Очі у бджіл-теслярів мають ту ж фасеткову структуру, як і у більшості комах. Розташовуються вони з обох боків голови. Крім цього, на темряві бджоли є ще три додаткові точкові очі.

Щоб бджола-тесляр добре справлялася зі своєю діяльністю – прогризанням деревини – природа дбайливо наділила її міцним черепом з хітиновими перегородками та потужними щелепами. І це, звичайно, головні особливості, що відрізняють цей вид комахи від найближчих родичів – звичайних медоносних бджіл.

Забарвлення

Тіло бджоли чорне, проте груди і, особливо, голова із синім металевим блиском. Перетинчасті крила прозорі, але темні з фіолетовим або темно-синім відливом.

Розміри

Довжина тіла – 20-28 мм, розмах крил до 5 см.

Розповсюдження

Середземноморсько-азіатський вид. Зустрічається фіолетова бджола-тесляр у Південній та Центральній Європі (на висотах близько 500 м н.р.м.).

Живлення

Харчується нектаром та пилком, які збирає в основному на рослинах із

З ювілеєм!

55-річний ювілей святкує
Руснак Валентин Степанович,
інспектор I кат. Синевирсько-
Полянського ПНДВ.

Бажаємо миру, щасливої долі,
запалу, енергії, сили доволі.
Творчого вогнику, віри й наснаги,
великого родинного щастя,
людської поваги.

Ювілей – це не просто свято,
Це здобутки всіх років в житті.
Тож хай у вас їх ще буде багато,
Щоб здійснилися задуми всі!

Вітаємо з 60-річчям

Хланту Віктора Юрійовича,
заступника начальника Колочавського ПОНДВ.

Нехай кожен день приносить
лише хороші новини, позитивні
емоції, удачу та Божу благодать.

Бажаємо світлої радості й сили,
Ласкавої долі, добра і тепла.
Щоб ласку вам слало небесне
світило,
Здоров'ям наповнила рідна
земля!

З 65-річчям поздоровляємо
Міщанина Дмитра Васильовича,
фахівця з рекреації.

Бажаємо невпинного руху
вперед, успішного здійснення всіх
планів та задумів. Вірних друзів,
удачі в роботі й вічної весни в
душі!

Хай життя здається добрим
дивом,
Цікавим, радісним, щасливим.
А плідні справи та шляхи,
Благословенні будуть Богом і
людьми!

сімейства губоцвіті та бобові.
Навесні ксилокоп є постійним відвідувачем ароматних квіток китайської гліцинії (*Wisteria chinensis*).

Середовище проживання

Фіолетова бджола-тесляр заселяє сонячні місця з достатньою кількістю мертвого (сухої) деревини, особливо сади та луки на околицях поселень.

Розмноження та розвиток

Навесні (зазвичай у квітні-травні) самка починає шукати партнерів та підходячі місця для гнізд. Літ імаго з середини квітня до кінця вересня. Самка будує гнізда в сухих стовбурах і гілках дерев, дерев'яних будівлях і телеграфних стовпах, вигризаючи в них ходи і будуючи в них 10-12 суміжних осередків з перегородками із подрібненої деревини, змішаних з клейкою сіллю. У кожну комірку поміщає пилкову масу, куди відкладає одне яйце. Самка закриває вхід у гніздо

Вітаємо!

У липні святкують день народження працівники НПП «Синевір»:

Цюбик Валера Емільович,
водій;

Нірода Василь Іванович,
інспектор I к. Чорноріцького ПНДВ;

Кость Василь Григорович,
провідний інженер ВДПОЗФ;

Шарга Іван Михайлович, інспектор I к. Синевирського ПНДВ;

Мацюла Юрій Павлович, інспектор I кат. Колочавського ПНДВ;

Росада Василь Іванович,
інспектор I к. Квасовецького ПНДВ;

Руснак Василь Федорович,
звірівник;

Субота Василь Степанович,
звірівник;

Руснак Степан Степанович,
заступник начальника РЦБВ;

Пишка Павло Йосипович,
водій;

Нанинець Тетяна Юріївна,
фахівець ВТО.

Бажаємо сонячного настрою,
ясної долі, людського тепла,
невичерпної енергії та подальших
щасливих років життя.

Нехай цвітуть під небом сіньооким

Ще довго-довго дні й літа,
А тиха радість, чиста і висока,
Щоденно хай до хати заверта!
Бажаємо здоров'я, сонця у зеніті,
Любові, доброти і щастя повен
дім,

Нехай у серці розкошне літо
І сонячом квіте золотим.
Хай постійний успіх, радість і
достаток

Сипляться до вас, немов вишневий цвіт,

Хай життєвий досвід творить з
буднів свята,
Господь дарує довгих-довгих літ!

маленькою кулькою, схожою на
вату. Личинки білуваті, розміром
від 2 до 3 сантиметрів, харчуються
запасом їжі з пилку та нектару. Дає
одне покоління на рік. Молоді
імаго невеликими групами
зимують у ходах деревини.
Розвиток від яйця до імаго (без
зимівлі) становить близько десяти
тижнів.

Щоб бджола-тесляр добре
справлялася зі своєю діяльністю –
прогризанням деревини – природа
дбайливо наділила її міцним
черепом з хітиновими перегородками.
І це, звичайно, головні особливості,
що відрізняють цей вид комахи від
найближчих родичів – звичайних
медоносних бджіл.

Фіолетова бджола-тесляр в
Україні – має природоохоронний
статус «рідкісний».

Мар'яна ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу
еколого-освітньої роботи